

Bygning nr 11. Låve fra Breiskallen

Låven sto på Søndre Breiskallen, ved fossen, på sørsiden av Hunnselva. Garden, og dermed låven, lå i Vestre Toten kommune. Garden hadde ikke store arealer men derimot den verdifulle retten til å utnytte fallet i elva. Vardal Tresliperi ble etablert i 1869, og en forutsetning for driften var tilgjengelig kraft til produksjonen. Søndre Breiskallen ble da kjøpt opp og gardsdriften ble med tiden lagt ned. Etter hvert forsvant alle husene på garden, og som det siste ble låven revet i 1955. Den ble gitt til Eiktunet og satt opp igjen samme år. Hestevandringen til venstre på bildet kommer fra Seegard i Snertingdal og ble montert i 1979.

Låven fra Søndre Breiskallen. Foto: Audbjørn Rønning

Breiskallåven.

Låven er fra gården Breiskallen i Vardal, og er skjenket av ingeniør Haavard Schjerven og frue. Det er en større tømret uthusbygning. Den har treskelåve med rom på begge sider som vanlig i 2. etasje i den ene enden, mens det i den andre er stallrom i 1. etasje med trev over. En åpen skut foran stallen. I 1. etasje under treskelåven er det et rom svært lågt under taket, og ved siden av et par rom som antagelig ikke har vært der opprinnelig, men er blitt egne rom ved at det er blitt lagt gulv i 2. etasje ved siden av treskelåven.

Låven er gammel, om den ikke er av den eldste typen.

Søndre Breiskallen helt til venstre på bildet

Breiskallåven før nedrivning

Låve fra Breiskallen

Nederst på det store gårdstunet på Eiktunet museum ligger den gamle låven fra søndre Breiskallen gård. En grå tømmerlåve med kjørbri inn mot tunet. Brua kan være god å sitte på og betrakte de andre gamle husene omkring det grønne tunet.

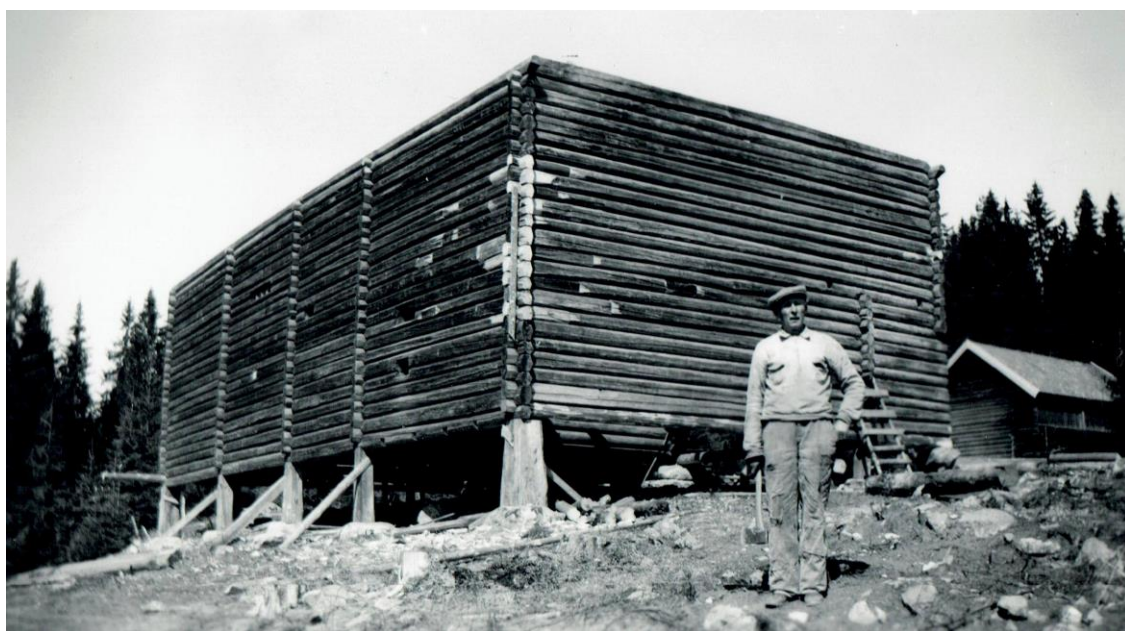
Byggeåret er ukjent, men låven må være minst 150 år gammel. Huset ble flyttet til sin nåværende plass i 1955, friluftsmuseets første byggeår. Opprinnelig sto den like ved den nåværende riksvei 4, på sørsida av Hunnselva i Breiskallen, og hørte altså egentlig til i Vestre Toten. Familien Schjerven, tidligere eiere av Vardal Kartongfabrikk i Breiskallen, ga låven til museet.

Mange vil ennå huske at låven lå like ved veien, alle som skulle til og fra Breiskallen stasjon måtte passere her. Lokalt ble den kalt «grålåven». På slutten ble vel låven brukt mest til ulike lagerfunksjoner, men det er en tradisjonell låvetype med treskelåve innen for kjørbri og åpne rom til lo og høy på begge sider. I første etasje har det vært stallrom med høytrev over. Under brua er det et rom hvor det er svært lavt under taket. På museet er det blitt lagt ekstra gulv i de åpne forrommene, og låven huser nå det meste av museets samling av landbruksredskaper. Her er arder og ploger, høyvogn, såmaskin, sleder,

tømmerrustning, hakkelsesmaskin og mye mer.

På den østre enden av låven er det bygd inntil en hestevandring som kommer fra Seegard i Snertingdal. Museet har flere treskeverk, men tilkoplingen til hestevandringen er ikke helt i orden. På grunn av plassmangel står også noen redskaper innunder skuten foran stallrommet. Da låven er nesten full av gjenstander er det vanskelig å holde vanlige omvisninger her, men spesielt interesserte kan få komme inn på forespørsel.

Anne-Lise Svendsen

Breiskallåven under oppføring på Eiktunet i 1955. En av Eiktunets pådrivere, Halvard Oudenstad, på bildet.